

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 3542/27.03.2015

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Programa școlară pentru disciplina opțională

**EDUCAȚIE PENTRU PREVENIREA RISCULUI
RUTIER**

**[curriculum la decizia școlii pentru
învățământul primar]**

București, 2015

Notă de prezentare

Programa școlară a disciplinei *Educație pentru prevenirea riscului rutier* reprezintă o ofertă curriculară centrală de disciplină opțională pentru clasele I – a IV-a din învățământul primar, proiectată pentru un buget de timp de 1 oră/săptămână, pe durata fiecărui an școlar. Disciplina face parte din aria curriculară *Consiliere și orientare* și poate fi studiată într-un singur an școlar și/sau în doi ani școlari (clasa I și/sau a II-a, clasa a III-a și/sau a IV-a), potrivit prevederilor programei școlare.

Construcția programei școlare este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar.

În elaborarea prezentei oferte curriculare au fost valorificate prevederile următoarelor documente naționale și internaționale:

- Strategia Națională de Siguranță Rutieră 2013-2020;
- Programul UE de acțiune pentru siguranță rutieră 2011-2020;
- Comunicarea Comisiei Europene „Pentru un spațiu european de siguranță rutieră: orientări pentru politica de siguranță rutieră 2011-2020”.

Declararea de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite a perioadei 2011-2020 ca „Decada Acțiunii pentru Siguranța Rutieră”, în scopul stabilizării și reducerii numărului accidentelor rutiere din întreaga lume, favorizează valorificarea cadrului educațional pentru sensibilizarea școlărilor mici asupra riscurilor la care se expun în trafic, ca pietoni sau pasageri în autovehicule. Programa școlară valorifică, de asemenea, studiile și bunele practici europene în domeniul educației pentru prevenirea riscului rutier datorate proiectului strategic ROSEE – „Siguranță rutieră în regiunile din Sud Estul Europei” finanțat prin Programul de Cooperare Transnațională Sud Est Europa” (2012-2014).

Programa școlară a disciplinei *Educație pentru prevenirea riscului rutier* urmărește pregătirea elevilor pentru viață, având următoarele finalități:

- identificarea de către elevi a riscurilor prezente în circulația rutieră;
- recunoașterea de către elevi a pericolelor și a urmărilor grave care survin în urma nerespectării normelor rutiere;
- aplicarea corectă a regulilor elementare de circulație pe drumurile publice și formarea unor deprinderi în acest sens;
- manifestarea unei conduite preventive, a respectului față de propria viață și față de viața celor din jur.

Oferta curriculară propusă prin programă constituie o noutate prin accentul pus, din perspectiva elevilor, pe prevenirea riscului rutier, pe siguranța rutieră, precum și pe crearea unei culturi a siguranței rutiere.

Structura programei școlare include:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie și resurse

Competențele generale ale disciplinei *Educație pentru prevenirea riscului rutier* vizează achizițiile elevului pentru întregul interval de studiu al disciplinei.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt corelate cu exemple de activități de învățare. Exemplele de activități de învățare constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară sau de a le completa, astfel încât acestea să faciliteze un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și a proiectării unor parcursuri de învățare adaptate specificului clasei și elevilor. Activitățile de învățare sunt variate și antrenante, reușind să-l plaseze pe elev în situații similare celor din viața reală.

Conținuturile cuprind recomandări cu privire la temele propuse pentru dezvoltarea competențelor. Ordinea abordării conținuturilor, ritmul și strategiile abordării acestora vor fi stabilite de cadrul didactic, în funcție de caracteristicile grupului de elevi.

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și proiectarea activității didactice, având rolul de a orienta cadrele didactice spre formarea competențelor prevăzute de programă.

Competențe generale

- 1. Explorarea unor elemente și riscuri specifice circulației rutiere**
- 2. Aplicarea normelor de conduită preventivă prin respectarea regulilor de circulație**
- 3. Manifestarea unor deprinderi corecte de comportament în relațiile cu ceilalți participanți la circulația pe drumurile publice**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Explorarea unor elemente și riscuri specifice circulației rutiere

Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.1. Sesizarea unor elemente specifice circulației ca pieton pe drumurile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea elementelor de identificare ale unui drum (stradă, șosea, carosabil, trotuar, intersecție) - realizarea de desene /mici machete (alee, stradă, șosea, intersecție) care pun în evidență elemente ale drumului public - descrierea utilizatorilor rutieri (pietoni, bicicliști, autovehicule, motocicliști, alții) - desenarea, completarea sau colorarea unor fișe de lucru ce includ utilizatori rutieri - discuție pe tema „Strada pe care locuiesc și circul ca pieton” - descrierea drumului spre/ înspre școală - exerciții de recunoaștere, în teren, a elementelor specifice drumului public, a indicatoarelor, marcajelor rutiere și amenajărilor pentru siguranță rutieră 	<p>1.1. Recunoașterea rolului polițistului rutier</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea elementelor de recunoaștere a unui polițist rutier și a utilității acestuia pentru siguranța circulației pe drumurile publice - alcătuirea, în perechi, a unui portofoliu cu informații referitoare la meseria de polițist (din ziare, reviste, cărți de povești, poezii, ghicitori etc.) - simularea unor scurte dialoguri între elevi care asumă roluri de pieton și de polițist rutier 	<p>1.1. Caracterizarea mijloacelor de transport în comun</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea mijloacelor de transport cu care copiii se deplasează pe drumul către școală, a marcajelor/ indicatoarelor rutiere asociate - exerciții de recunoaștere a semnificației textelor și inscripționărilor aflate pe ușile sau în interiorul mijloacelor de transport în comun - realizarea unor machete ale „mijloacelor de transport” din materiale reciclabile (cutii, dopuri, sârme etc.) 	<p>1.1. Caracterizarea deplasării pe drumurile publice în condiții speciale și în grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - discutarea aspectelor care fac dificilă circulația pe drumurile publice în condiții speciale (de exemplu, în condiții de vizibilitate redusă cauzată de ceață) - exerciții de recunoaștere a mijloacelor de protecție personală și a accesoriilor reflectorizante necesare circulației în condiții de vizibilitate redusă - prezentarea de soluții pentru echiparea bicicletei cu accesorii reflectorizante necesare pe timp de noapte sau în condiții de vizibilitate redusă - descrierea, pe perechi, a ceea ce presupune deplasarea în grup organizat, în situații diferite (de exemplu, pe șosea, pe trotuar)
<p>1.2. Recunoașterea unor riscuri ale circulației ca pieton pe drumurile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții în perechi sub formă de interviu, prin care copiii pun întrebări despre riscurile/pericolele/indicatoarele întâlnite în drum spre școală - exerciții de identificare, în contexte date, a situațiilor de risc rutier pentru pietoni 	<p>1.2. Identificarea unor riscuri legate de alegerea locurilor de joacă și de deplasarea cu bicicleta</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a locurilor de joacă sigure, a celor destinate plimbării cu bicicleta/ rolele/ patinele și sania, în siguranță - discutarea regulilor minimale de siguranță în spațiile din vecinătatea traficului rutier 	<p>1.2. Evaluarea unor situații care implică riscuri în utilizarea mijloacelor de transport în comun</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectură după imagini care presupun riscuri în circulația cu mijloacele de transport în comun - comentarea unor texte/cazuri selectate din mass-media care prezintă situații de risc în circulația cu mijloacele de transport în comun 	<p>1.1. Examinarea potențialelor riscuri în deplasarea pe drumurile publice în condiții speciale și în grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea oral/ în scris de riscuri cu referire la situații diferite observate de către elevi, în circulația pe drumurile publice, în condiții speciale (de exemplu, vânt puternic și ploaie) - descrierea unor situații de risc în condițiile deplasării, pe trotuar, a

Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții-joc de recunoaștere a semnificației indicatoarelor rutiere pentru deplasarea cu bicicleta - jocuri pe calculator care prezintă diferite indicatoare rutiere și situații asociate în circulația pe drumurile publice 	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unui avizier cu desene pe tema utilizării mijloacelor de transport în comun, în situații comparative („Așa DA/ Așa NU”) 	<ul style="list-style-type: none"> - elevilor unei clase pentru a vizita un obiectiv turistic

2. Aplicarea normelor de conduită preventivă prin respectarea regulilor de circulație

Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>2.1. Recunoașterea principalelor reguli de circulație în deplasarea pietonilor pe drumurile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de stabilire a locului fiecărui utilizator rutier ca participant la trafic (pieton, automobil, mijloace transport în comun, biciclist etc.) - lecturi după imagini și discuții în grup care evidențiază situații întâlnite de elevi pe stradă referitoare la modul de circulație - completarea, colorarea/ desenarea unor fișe de lucru, care să pună în evidență recunoașterea principalelor reguli de circulație în deplasarea, ca pieton, pe drumurile publice 	<p>2.1. Identificarea unor reguli simple de alegere a locului de joacă și de recreere</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor desene, colaje care să conțină locuri de joacă sigure pentru copii - discuții, în grupuri mici, referitoare la locurile în care obișnuiesc să se joace - lucru în grupuri de câte patru, pentru stabilirea unor criterii/reguli de alegere a locurilor de joacă și de recreere 	<p>2.1. Explorarea unor reguli aplicabile în circulația cu mijloacele de transport în comun</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a regulilor ce trebuie respectate în deplasarea cu mijloacele de transport în comun (referitoare la așteptarea în stație, urcare, călătoria propriu-zisă, coborâre) - participarea la mici scenete care să prezinte situații de respectare/încălcare a regulilor de utilizare a mijloacelor de transport în comun - realizarea unor scurte povestiri / completarea de fișe de lucru privind recunoașterea respectării/ nerespectării regulilor aplicabile la deplasarea cu mijloacele de transport în comun 	<p>2.1. Explorarea unor reguli pentru circulația pe drumurile publice în condiții speciale, precum și în grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de tipul „Continuă propoziția”, „Continuă povestea”, pentru descrierea unor reguli elementare pentru deplasarea pe drumurile publice, ca pieton, în situații speciale - exprimarea unor opinii personale privind cerințe ale deplasării în siguranță pe drumul spre/dinspre școală, în condiții de vreme neprielnică, cu vizibilitate redusă - stabilirea, în grupuri mici, de reguli care trebuie respectate în deplasarea în grup organizat (de exemplu, pentru a vizita un muzeu)
<p>2.2. Identificarea normelor elementare de conduită preventivă a pietonului</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de corelare a unor situații de risc date cu norme de conduită preventivă 	<p>2.2. Punerea în practică a unor norme elementare de conduită preventivă în contexte de joacă și de recreere</p> <ul style="list-style-type: none"> - alegerea, dintr-un set de imagini date care prezintă copii în locuri de joacă sigure și nesigure, acelor imagini 	<p>2.2. Aplicarea unor norme de conduită preventivă în circulația cu mijloacele de transport în comun</p> <ul style="list-style-type: none"> - joc de rol cu privire la utilizarea în condiții de siguranță a mijloacelor de transport în comun 	<p>2.2. Aplicarea unor norme elementare de conduită preventivă în circulația în condiții speciale, precum și în grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor fișe de observare a situațiilor din traficul rutier privind respectarea/nerespectarea regulilor

Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor desene sau completarea de fișe de lucru, care să prezinte comportamente comparabile (Așa DA, Așa NU) ale copiilor în timpul deplasării ca pietoni - prezentarea opiniei proprii despre importanța indicatoarelor și marcajelor rutiere pentru siguranța deplasării pe drumurile publice și protejarea vieții - joc de rol cu tema „Cum respect indicatoarele și marcajele rutiere întâlnite în drum spre școală?” - simulare cu tema „Ce faci dacă semaforul de la trecerea de pietoni este defect?” - discutarea unor zicători/ proverbe care se pot asocia comportamentelor corecte/incorecte în traficul rutier 	<ul style="list-style-type: none"> care reprezintă locuri de joacă permise - discuții, în perechi, pentru alegerea unui loc de joacă, care să exprime acordul ambilor elevi; evaluarea alegerii, răspunzând la întrebarea „Am procedat bine?” - lucru individual pentru finalizarea unei povestiri, cu început dat, care presupune aplicarea unor norme de prevenire a riscului în plimbarea cu bicicleta - descrierea unor situații în care copiii trebuie să coopereze cu polițistul rutier - prezentarea unor situații care necesită apelarea numărului de urgență „112” 	<ul style="list-style-type: none"> - simularea unei călătorii cu autobuzul și a modului de comportament care elimină diverse riscuri, în condițiile în care autobuzul este aglomerat - realizarea de scurte compuneri cu tema „Cum mă comport în autobuz?”, care să reflecte o conduită preventivă 	<ul style="list-style-type: none"> de circulație în condiții speciale și prezentarea, în fața clasei, a propriilor opinii - crearea unor pliante/fluturași cu mesaje de avertizare, în care să fie evidențiate pericole (legate, de exemplu, de deplasarea în grup organizat, de cauze ale producerii accidentelor) - simularea unor deplasări în grup: mersul în coloană pe trotuar, traversarea străzii, deplasarea pe trecerea de pietoni/ deplasarea pe timp de noapte/ nefavorabil

3. Manifestarea unor deprinderi corecte de comportament în relațiile cu ceilalți participanți la circulația pe drumurile publice

Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.1. Identificarea unor deprinderi de comportament în situații în care oamenii intră în relație în cadrul circulației pe drumurile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> - lecturi după imagini pentru identificarea unor ipostaze în care copiii interrelaționează cu ceilalți în circulația pe drumurile publice - participarea la mici scenete cu dialoguri între copii, prin asumarea diverselor roluri: pieton – pieton; pieton – șofer etc. - recunoașterea unor comportamente bazate pe corectitudine/ incorectitudine, respect/lipsă de 	<p>3.1. Recunoașterea unor deprinderi corecte de comportament în alegerea locului de joacă, în deplasarea cu bicicleta</p> <ul style="list-style-type: none"> - povestiri orale cu început sau sfârșit dat (referitoare la situații de joc și recreere) pentru identificarea deprinderilor corecte de comportament - exerciții de exprimare a acordului sau dezacordului față de comportamente potrivite/ nepotrivite ale unor personaje din lecturi/ imagini prezentate (de exemplu, cu privire la alegerea locului de joacă, la 	<p>3.1. Evaluarea unor deprinderi corecte de comportament în circulația cu mijloacele de transport în comun</p> <ul style="list-style-type: none"> - povestirea orală a unor întâmplări la care copiii au participat, în deplasarea lor cu mijloacele de transport în comun - participarea la mici scenete cu dialoguri între copii prin asumarea diverselor roluri: călător – călător; șofer – călător; șofer – polițist rutier - lectură după imagini care oferă exemple de comportamente potrivite /nepotrivite în circulația cu mijloacele de transport în comun 	<p>3.1. Examinarea unor deprinderi de comportament favorabile ameliorării siguranței circulației</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor texte scurte/scenete/jocuri de rol în care sunt prezentate dialoguri între diverse categorii de participanți la trafic - discutarea unor studii de caz referitoare la comportamente potrivite/ nepotrivite în circulația pe drumurile publice; identificarea modalităților de corectare a comportamentelor nepotrivite

Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>respect, politețe/lipsă de politețe față de ceilalți participanți la trafic</p>	<p>deplasarea cu bicicleta etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectură după imagini (fotografii, diapozitive, ilustrații din ziare □ i reviste) pentru recunoașterea unor deprinderi corecte/incorecte de comportament în activități de recreere sau deplasare cu bicicleta 		<ul style="list-style-type: none"> - concurs de desene pe teme de educație rutieră și realizarea unei expoziții cu tema: „Și eu pot contribui la siguranța circulației pe drumurile publice”
<p>3.2. Punerea în practică a unor deprinderi corecte de comportament în cadrul circulației pe drumurile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea și discutarea elementelor care evidențiază comportamentul pe stradă - formularea de texte scurte privind tipuri de comportamente și atitudini ale diverselor categorii de participanți la traficul rutier: pietoni, bicicliști, conducători de vehicule - corelarea unor contexte rutiere nesigure (lipsa trecerilor de pietoni, deteriorarea marcajelor, lipsa indicatoarelor, nefuncționarea semafoarelor etc.) cu moduri de comportament adecvate acestora 	<p>3.2. Aplicarea unor deprinderi corecte de comportament în alegerea locului de joacă, în deplasarea cu bicicleta</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de respectare a mesajelor transmise nonverbal de polițistul rutier - construirea unor povestiri orale, care să pună în evidență comportamente corecte/incorecte, favorabile/nefavorabile siguranței circulației - realizarea unor desene/machete cu traseul posibil al unui concurs de biciclete, în condițiile asigurării siguranței participanților 	<p>3.2. Aplicarea unor deprinderi corecte de comportament în circulația cu mijloacele de transport în comun</p> <ul style="list-style-type: none"> - simularea (în clasă, în curtea școlii) a unor situații de comportament corect/incorect întâlnite în mijloacele de transport în comun; analizarea modului de îndreptare a comportamentelor incorecte - exerciții de tip „Așa DA – Așa NU”, de exprimare a acordului/ dezacordului asupra unor comportamente în mijloacele de transport în comun, pornind de la întâmplări povestite de elevi - teatru de păpuși/ scenetă în care se prezintă comportamente corecte în deplasarea cu mijloacele de transport în comun 	<p>3.2. Manifestarea unor deprinderi favorabile comportării corecte în circulația pe drumurile publice</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza unor studii de caz, publicate în mass-media, cu privire la circulația pe drumurile publice și la necesitatea respectării regulilor de circulație - joc de rol „Semaforul”/ „Autobuzul” - discuții referitoare la urmările pozitive/ negative pe care le au comportamentele în circulația rutieră, asupra propriei persoane și asupra celorlalți utilizatori rutieri - simularea unei situații ce necesită implicare în situația producerii unui accident - realizarea unui album cu imagini/desene care prezintă aspecte din circulația pe drumul public, în condițiile respectării/herespectării regulilor de circulație - realizarea unor portofolii/proiecte referitoare la implicarea elevilor clasei în acțiuni de siguranță rutieră, de exemplu, prin patrulele școlare de circulație

Conținuturi

Domenii	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Circulația rutieră – elemente specifice și riscuri	Participant ca pieton la circulația rutieră <ul style="list-style-type: none"> - elemente de identificare ale drumului public - categorii de utilizatori rutieri - indicatoare și marcaje rutiere pentru pietoni și mesaje asociate acestora - riscuri asociate circulației pe drumurile publice 	Polițistul rutier <ul style="list-style-type: none"> - mesaje non verbale ale polițistului rutier - semnificația semnalelor polițistului rutier Spații destinate circulației rutiere și spații de joacă <ul style="list-style-type: none"> - spații rutiere nesigure - locuri de joacă în siguranță - riscuri ale utilizării incorecte a spațiilor destinate circulației rutiere Circulația cu bicicleta <ul style="list-style-type: none"> - indicatoare rutiere pentru bicicliști - riscuri în circulația cu bicicleta 	Circulația cu mijloacele de transport în comun <ul style="list-style-type: none"> - mijloace de transport în comun - riscuri în circulația cu mijloacele de transport în comun 	Circulația în condiții speciale (vizibilitate redusă, pe timp de noapte) <ul style="list-style-type: none"> - situații de risc în deplasarea pe drumurile publice, în condiții speciale - mijloace de protecție în timpul deplasării în condiții speciale Circulația în grup <ul style="list-style-type: none"> - mod de realizare - riscuri ale circulației în grup Accidentul - eveniment rutier posibil <ul style="list-style-type: none"> - riscuri/ consecințe ale nerespectării regulilor de circulație
Reguli de circulație - norme de conduită	Reguli de circulație - norme de conduită ca pieton <ul style="list-style-type: none"> - reguli de circulație elementare ca pieton: circulația pietonilor pe trotuar; traversarea străzii - evitarea riscului rutier în deplasarea ca pieton - norme de conduită preventivă în deplasarea pe drumurile publice 	Reguli de circulație - norme de conduită în contexte și spații publice <ul style="list-style-type: none"> - rolul polițistului rutier - evitarea riscurilor prin alegerea locurilor de joacă - reguli în deplasarea cu bicicleta - norme de conduită preventivă în deplasarea cu bicicleta 	Reguli de circulație - norme de conduită în circulația cu mijloacele de transport în comun <ul style="list-style-type: none"> - reguli în deplasarea cu mijloacele de transport în comun - evitarea riscului rutier în deplasarea cu mijloacele de transport în comun - norme de conduită preventivă în deplasarea cu mijloacele de transport în comun 	Reguli de circulație - norme de conduită în realizarea circulației în condiții speciale și în grup <ul style="list-style-type: none"> - reguli ale deplasării în condiții speciale și în grup organizat - evitarea riscului în deplasarea în condiții speciale și în grup - norme de conduită preventivă în deplasarea în condiții speciale și în grup
Fapte și comportamente în circulația pe drumurile publice	Comportamente corecte/ incorecte <ul style="list-style-type: none"> - comportamente bazate pe corectitudine, respect, 	Deprinderi de comportament <ul style="list-style-type: none"> - cooperarea cu polițistul rutier - situații de utilizare a numărului de urgență „112”; 	Fapte și comportamente <ul style="list-style-type: none"> - respectarea / nerespectarea regulilor în deplasarea cu mijloacele de transport în 	Fapte și comportamente <ul style="list-style-type: none"> - modul de acțiune în cazul producerii unui accident - patrulele școlare de circulație

Domenii	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
	<p>politețe, respectarea regulilor de circulație</p> <p>în opoziție cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comportamente bazate pe incorectitudine, lipsă de respect, comportament nepolitic, nerespectarea regulilor de circulație 	<ul style="list-style-type: none"> - comportament favorabil siguranței circulației (toleranță, spirit civic, întrajutorare) <p>în opoziție cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - deprinderi de comportament incorect, nefavorabil siguranței circulației (intoleranță, agresivitate, lipsă de respect) 	<p>comun</p> <ul style="list-style-type: none"> - comportamente bazate pe respect și politețe în deplasarea cu mijloacele de transport în comun <p>în opoziție cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comportamente bazate pe lipsă de respect și de politețe în deplasarea cu mijloacele de transport în comun 	<ul style="list-style-type: none"> - participare la acțiuni de siguranță rutieră - comportamente bazate pe respectarea regulilor de circulație și atitudine preventivă <p>în opoziție cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comportamente bazate pe nerespectarea regulilor de circulație și atitudine nepreventivă

Sugestii metodologice

Procesul instructiv-educativ modern presupune selectarea riguroasă a strategiilor didactice și aplicarea lor într-o formă cât mai atractivă pentru elevi. Elevul trebuie să devină coparticipant la propria instruire și educare.

Pentru disciplina *Educație pentru prevenirea riscului rutier* este necesară folosirea de către cadrul didactic, în cadrul unui demers didactic personalizat, a unor strategii care să le ofere elevilor posibilitatea de a utiliza în activitatea cotidiană, achizițiile dobândite în viața de familie și în școală. Este opțiunea cadrului didactic de a alege modalitatea cea mai adecvată de realizare a activităților, în funcție de particularitățile și cerințele grupului de elevi. Selecția activităților se va face și în funcție de specificul local, precum și de resursele materiale disponibile.

Periodic, cadrul didactic poate colabora cu reprezentanți ai Poliției Rutiere pentru prezentări, demonstrații, aplicații, activități în parteneriat. De asemenea, se recomandă implicarea părinților, mai ales pentru participarea în activități precum: ateliere, expoziții, lecții deschise pe teme de circulație, proiecte în echipă părinți - copii, discuții pe baza portofoliilor elevilor. Rolul cadrului didactic este de a organiza și oferi oportunități de învățare care să-i permită elevului să-și descopere și să experimenteze propriile abilități și atitudini, să realizeze transferul acestora în viața reală. Utilizarea de mijloace și materiale didactice interactive și atractive, precum și utilizarea surselor de informare virtuale va conduce la eficientizarea demersurilor didactice.

Strategiile didactice recomandate pentru orele de *Educație pentru prevenirea riscului rutier* sunt cele activ - participative. Disciplina are un accentuat caracter explorator și practic-aplicativ, care presupune implicarea directă a elevilor. Sarcinile de lucru pot fi realizate individual, în perechi/ echipă, independent sau facilitate de cadrul didactic. Se vor utiliza resurse diverse pentru proiecte (creioane și coli de hârtie, foarfece, lipici, materiale reciclabile, elemente din natură, bucăți de material textil, plastic sau lemnos etc.).

Strategiile didactice presupun adaptarea metodelor la specificul vârstei școlarului și la specificul obiectului de studiu *Educație pentru prevenirea riscului rutier*. Sunt, de exemplu, recomandate:

- **conversația**, metodă bazată pe dialogul întrebare/răspuns cu accent pe întrebările de tip productiv – cognitiv;
- **observarea**, care poate fi realizată, atât în sala de clasă (utilizând imagini, proiecții video, afișe, materiale prezentate în format electronic), cât și pe stradă;
- **jocul de rol**, care urmărește formarea și exersarea unor deprinderi de comportament corect pe stradă, în mijloacele de transport în comun, în relaționarea cu cei din jur;
- **proiectul**, prin care elevul este implicat în rezolvarea unor probleme legate de siguranța rutieră, crearea, colectarea și selecționarea unor materiale.

Proiectele pe care elevii le pot realiza la orele de *Educație pentru prevenirea riscului rutier* vor avea teme adecvate vârstei lor și se pot referi la probleme specifice ale siguranței rutiere. Rezultatele proiectelor pot fi: expoziții de desene, colaje de fotografii, decupaje din ziare sau reviste, culegeri de texte, compuneri, pliante, afișe ș.a., care să ilustreze diverse situații întâlnite de elevi în circulația lor pe drumurile publice, precum și realizarea de mici machete. Programa prevede realizarea de proiecte individuale sau de grup, dar și în comunitate.

Conversația, dezbateră și discuțiile de grup permit elevilor să prezinte propriile opinii, să învețe și să valorizeze atât experiența personală, cât și experiența colegilor lor. Atunci când este posibil, activitățile vor fi realizate într-un spațiu neconvențional, cum ar fi: pe stradă, în parcuri, în curtea școlii, în excursii etc.

În cadrul orelor de *Educație pentru prevenirea riscului rutier* NU se vor utiliza calificative sau alte modalități de notare. Evaluarea la disciplina *Educație pentru prevenirea riscului rutier* se va realiza prin metode moderne ce presupun probe practice, realizarea unor portofolii sau mici proiecte personale sau de grup.

Recomandăm utilizarea următoarelor metode de evaluare:

- exprimarea ideilor și argumentelor personale, oral sau prin eseuri, compuneri, colaj etc.;
- proiectul individual și de grup;
- portofoliul;
- demonstrațiile practice;
- discuțiile de grup.

Este prioritar principiul „a învăța, făcând”, precum și învățarea continuă. Strategiile didactice pot include și o serie de activități nonformale și informale cum ar fi : vizite la secțiile de poliție, vizite la

autobaze sau depouri, invitarea la clasă a polițiștilor rutieri, participarea la acțiuni și evenimente cu tematică rutieră organizate cu diferite prilejuri, excursii tematice sau parteneriate cu poliția rutieră.

Educația copiilor pentru prevenirea riscului rutier este un demers complex și îndelungat. Este necesar ca demersul didactic derulat în clasă să fie susținut prin activități realizate în contexte nonformale care îl pot implica activ pe elev, precum:

- ieșiri în teren (pe stradă) împreună cu polițiștii rutieri și observarea unor situații de risc rutier;
- aplicații practice pe teme de circulație pe drumurile publice, în prezența polițistului rutier, în care elevii vor juca roluri de pietoni, bicicliști, utilizatori de role, pe un amplasament simulat ca drum public cu spațiu pentru joc în vecinătate;
- prezentarea/discutarea, împreună cu polițistul rutier, a regulilor ce trebuie respectate în timpul deplasării ca pasager în diferite situații (în excursie cu autoturismul/autocarul, pe jos în grup);
- prezentarea de către polițistul rutier a enunțurilor din codul rutier aplicabile vârstei elevilor;
- organizarea unui concurs de biciclete în curtea școlii, amenajată cu indicatoare (machete)/ marcaje provizorii, care să demonstreze însușirea și respectarea regulilor de circulație;
- prezentarea rolului și regulamentului patrulelor școlare de circulație de către polițiștii rutieri;
- discuții cu asistenta medicală a școlii privind acordarea primului ajutor în caz de accident;
- organizarea unui concurs de colaje/compuneri în care să se evidențieze comportamente pozitive, în deplasarea pe stradă sau cu mijloacele de transport în comun, ajutorarea persoanelor care întâmpină greutăți în diferite situații (la urcarea sau la coborârea din autobuz, în timpul mersului, la traversarea străzii ș.a.);
- organizarea unui concurs de afișe cu mesaje de avertizare care să evidențieze pericolele la care se expun pietonii neatenți, cei care nu respectă regulile, inclusiv pe timp nefavorabil, pe timp de noapte etc.

Bibliografie și resurse

A. Legislație rutieră, România

Legea nr. 203/2012 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.760 din 12 noiembrie 2012.

Hotărârea Guvernului nr.1391/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.876 din 26 octombrie 2006.

B. Reglementări europene

***Comunicatul de presă al Comisiei Europene IP/13/236 din 19.03.2013, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-236_ro.htm

***COM(2010) 389 final, Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Pentru un spațiu european de siguranță rutieră: orientări pentru politica de siguranță rutieră 2011-2020” din 20.07.2010, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/transport/road_safety/pdf/com_20072010_en.pdf

***MEMO/10/343 „Programul de siguranță rutieră 2011-2020: măsuri detaliate”, Comisia Europeană din 20.07.2010, disponibil la adresa http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-343_ro.htm

C. Alte documente de referință și publicații

***Strategia Națională pentru Siguranță Rutieră 2013 – 2020, București, 2013.

Filip, V.I., Vochină, V. *Manual de circulație rutiera pentru clasele 1 si a 2-a*. Editura Niculescu, București, 2013.

Filip, V.I., Vochină, V. *Manual de circulație rutieră. Clasa a 3-a si a 4-a*. Editura Niculescu, București, 2013.

Chifu, F., Bîrsan, G., Motoc, M., Stroescu, C. *Educație rutieră pentru ciclul primar - Manual opțional*. Editura Corint, 2006.

Grupul de lucru

Valentina Irinel FILIP	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, București
Isolda-Maria CONSTANTIN	Asociația EU Concepts R&D, București